

# Σίμος Οικονομίδης

Συνέντευξη: Δημήτρης Δέρβας  
Φωτογραφίες: Αχιλλέας Τηλέγραφος



## Πείτε μας με δύο λόγια τι πραγματεύεται το μυθιστόρημα «Το χαμόγελο του Άβελ».

Μου την κάνουν συχνά αυτήν την ερώτηση. Κάθε φορά διστάζω να απαντήσω. Θα μπορούσα να σας πω δυο λόγια για την πλοκή. Αλλά το βιβλίο δεν εξαντλείται εκεί. Για να μη μακρηγορώ, όμως, ας πούμε ότι τελικά αυτό είναι ένα βιβλίο που μιλάει για τη ζωή. Οι επιμέρους ιστορίες των ηρώων εξυπηρετούν την ανάδειξη όλων των εκφάνσεων της ζωής: σκληρή, τραγική, ανάλαφρη και ξεκαρδιστική, συχνά δυσβάστακτη, αλλά πάντα γλυκιά. Στη ζωή τη μια στιγμή γελάς και την επόμενη μπορεί να κλαις. Αυτό παθαίνει και ο αναγνώστης του βιβλίου μου. Έτσι μου λένε τουλάχιστον. Το 'παθα κι εγώ όταν το έγραφα.

## Σε πολλά σημεία είστε καυστικός, ακόμα και σκληρός, αν μου επιτρέψετε. Διαβάζω από το βιβλίο:

...«Κανείς ποτέ δε σου δίδαξε πώς να ζεις. Με τον καιρό αρχίζεις και διακρίνεις πως ό,τι βλέπεις είναι ψέμα και πως σ' έχουν φλομώσει στα φούμαρα.»...

...«Δουλεύεις όλα σου τα χρόνια για ένα σπίτι και ένα αυτοκίνητο. Στο μεταξύ οι κυβερνήσεις σε έχουν χεσμένο και οι συγγενείς σου εύχονται να σε δουν να επαίτη στους δρόμους της Βομβάης. Ο γιος σου σ' έχει απορρίψει και η κόρη σου τρυπάει τον αφαλό της. Ο χρόνος σου διαρρέει σε βρωμερά μπουτιλιαρίσματα και οι νύχτες σου ταραζούνται από κομμένες εξατμίσεις μηχανών που οδηγούν υπάνθρωποι. Μονίμως πληρώνεις φόρους χωρίς να απολαμβάνεις τις ανάλογες υπηρεσίες. Η γυναίκα σου γκρινιάζει, η μάνα σου έχει παράπονα και η τροχαία δεν κουράζεται ποτέ να σου κόβει πρόστιμα για παράνομο παρκάρισμα.»...

...«Τελικά, σε κάποια ηλικία αποκτάς τη δυσοίωνα αλλά πολύτιμη επίγνωση ότι δεν υπάρχει κανένα απολύτως όριο στην ηλικιότητα των ανθρώπων.»...

Αυτό είναι το στιλ σας ή θέλετε να περάσετε κάποιο μήνυμα; Κοιτάξτε, αν αυτά που μόλις διαβάσατε περιγράφουν την αλήθεια γύρω μας, τότε εγώ δεν μπορώ να είμαι μαλθακός και μελιστάλαχτος. Γι' αυτό έγραψα Το χαμόγελο του Άβελ και όχι Το χαμόγελο του

Χάχα. Ο Άβελ είναι πρόσωπο τραγικό, το ίδιο και κάθε άνθρωπος που συνειδητοποιεί τα παράλογα της ζωής. Από την άλλη, δεν πιστεύω στην παραίτηση, όσο άσχημα και αν είναι τα πράγματα. Πάντα οφείλεις να ψάχνεις την ελπίδα. Γι' αυτό λέω Το χαμόγελο του Άβελ και όχι Η τραγωδία του Άβελ ούτε Πήρε ο Χάρος αγκαλιά τον έρμη τον Άβελ. Το χαμόγελο του Άβελ είναι η νίκη του καλού μέσα από τις γενεές των δικαίων. Είδατε, με οδηγήσατε τελικά σε μια αποκρυπτογράφηση του τίτλου.

## Ποια είναι τα παράλογα της ζωής;

Τα ανεκπλήρωτα όνειρά. Η ζωή χωρίς όνειρα. Ο χρόνος γενικά. Η ηλικιότητα της μάζας. Η αδικία σε όλα τα σχήματα, χρώματα και μεγέθη. Η πολιτική. Η επικράτηση του ψεύτικου. Ο υπολογιστής που δεν υπακούει στις εντολές σου. Ο θεός που δε σου δίνει εδώ και τώρα όλα όσα αξίζεις. Η τηλεόραση. Οι γυναίκες. Το τελευταίο το είπα για πλάκα, μπορείτε να το διαγράψετε.

## Τι ρόλο παίζει το γράψιμο στη ζωή σας; Πότε νιώθετε την ανάγκη να γράψετε κάτι;

Δύσκολο να απαντήσω χωρίς να γίνω κοινότοπος. Το γράψιμο είναι για μένα ανάγκη έκφρασης. Τώρα μη φανταστείτε ότι νιώθω αυτήν την ανάγκη όλο το εικοσιτετράωρο. Κάνω κι άλλα πράγματα που μου δίνουν ενέργεια και πληρότητα. Έρχονται, όμως, στιγμές έντονης φόρτισης που δεν αποφορτίζονται παρά μόνο αν γράψω. Συχνά είναι στιγμές οργής. Αλλά μπορεί να είναι και στιγμές νοσταλγίας ή έμπνευσης από ένα άλλο κομμάτι τέχνης, μια ταινία, ένα βιβλίο, μια μουσική. Ψυρνάνε πράγματα μέσα μου και πρέπει να τα βάλω στο χαρτί. Ωστόσο ομολογώ ότι το γράψιμο εξυπηρετεί και άλλες ανάγκες. Ας πούμε, την ανάγκη της αναγνώρισης. Όταν γράφεις κάτι που κάνει τους άλλους να γελάσουν ή να σκεφτούν, νιώθεις ωραία. Είσαι ο δημιουργός, ο συγγραφέας. Κερδίζεις πόντους αυτοεκτίμησης. Αισθάνεσαι χρήσιμος. Και τελικά, όταν οι άλλοι σε διαβάζουν, επικοινωνείς μαζί τους. Άλλη μια ανάγκη που εξυπηρετείται.

## Ποιος είναι ο πόνος του συγγραφέα; Πόσο λυτρωτική είναι η τελευταία τελεία ενός έργου;

Ο πόνος του συγγραφέα... Αυτή είναι μια ερώτηση που θα ταίριαζε σε κάποιον παλιό, φτασμένο. Αλλά θα αποτολμήσω μια απάντηση, ίσως λόγω αλαζονείας. Ο πόνος του συγγραφέα είναι ότι πρέπει να καθίσει στην καρεκλίτσα του, να αντικρίσει την οθόνη του, μόνος, χωρίς κανέναν να τον κανακέψει ή να μοιραστεί μαζί του τον όγκο της δουλειάς, και να γεννήσει εκ του μηδενός λέξεις και ιδέες που πολύ θα ήθελε να έχουν τη δύναμη να συγκλονίσουν τον κόσμο. Ο πόνος του συγγραφέα είναι ότι αυτά που γράφει και καμαρώνει τη μια μέρα συχνά την επόμενη του φαίνονται φούσκες. Ο πόνος του συγγραφέα είναι ότι περνάνε οι εβδομάδες και οι μήνες και το έργο δε λέει να ολοκληρωθεί. Μιλάει γι' αυτό απολογητικά στους κοντινούς του και περνάει τις νύχτες με φαντασιώσεις σχετικά με τη μέρα που το βιβλίο θα φτάσει τυπωμένο στα βιβλιοπωλεία, απ' όπου θα το διαρπάξει μια ανυπόμονη ανθρωπότητα. Ο πόνος του συγγραφέα είναι ότι το βιβλίο του δεν πρόκειται ποτέ να αρέσει σε όλους και ότι κάποιοι θα τον πουν ατάλαντο. Ο μεγαλύτερος πόνος του συγγραφέα είναι ότι τελικά μπορεί και να είναι ατάλαντος. Ανάλογα λυτρωτική είναι, από την άλλη μεριά, η τελευταία τελεία ενός έργου, γιατί βάζει ένα τέρμα σε όλα αυτά. Και τώρα, λέει ο συγγραφέας, μπορώ να ζήσω πάλι σαν κανονικός άνθρωπος, χωρίς ξενύχτια και χίμαιρες και αναμετρήσεις με φανταστικούς ήρωες και καταστάσεις. Χωρίς πόνο. Μέχρι να ξεκινήσει το επόμενο βιβλίο, φυσικά.

## Ως φυσικός ασχοληθήκατε με τα αστέρια. Πώς συνδέεται αυτό με το γράψιμο;

Άμεσα δεν συνδέεται. Έμμεσα ναι. Η φυσική και η αστρονομία είναι πεδία αναζήτησης, προϊόντα της περιέργειας του ανθρώπου. Της ίδιας περιέργειας που σε ωθεί να μελετάς τις ζωές των ανθρώπων, τα κρυμμένα πίσω από τα φανερά, τη δύναμη του λόγου, και το πώς αυτός μπορεί να εκφράσει ό,τι έχεις δει και αντιληφθεί και αξίζει

να ιστορηθεί. Εξάλλου, κάθε επιστήμη είναι και λίγο τέχνη και κάθε τέχνη είναι και λίγο επιστήμη. Εγώ αντιλαμβάνομαι ξεκάθαρα το ρόλο της θετικής μου παιδείας στο γράψιμό μου. Ο λόγος, για να είναι ορθός, σαφής και αποτελεσματικός, πρέπει να έχει μια αρχιτεκτονική. Η αρχιτεκτονική είναι μια επιστήμη μαθηματικού χαρακτήρα.

## Τι σκέψεις σας γεννά η ιδέα ότι κάποιος μελλοντικός γιος σας θα κατορθώσει να γράψει το sequel του «χαμόγελου του Άβελ»;

Είναι μια πολύ καλή ιδέα, πολύ όμορφη εικόνα. Η χαρά κάθε πατέρα και ο ευλογημένος τρόπος εξέλιξης των πραγμάτων. Είναι καλό να δουλεύουν τα πράγματα σε γενιές, να υπάρχει συνέχεια, διαδοχή. Η κάθε γενιά να οικοδομεί πάνω στο χτίσμα που παρέλαβε από την προηγούμενη. Αυτό δε σημαίνει ότι ο γιος πρέπει οπωσδήποτε να κάνει επαγγελματικά το ίδιο που έκανε και ο πατέρας ή να του αρέσουν τα ίδια ακριβώς πράγματα. Ο άνθρωπος έχει ελεύθερη βούληση και κάθε δικαίωμα στη διαφορετικότητα. Αλλά κάπου, στον έναν ή στον άλλον τομέα, θα πρέπει να υπάρχει γενεαλογική συνέχεια. Αλλιώς, η μια γενιά μετά την άλλη θα βιώνει το μαρτύριο του Σίμφου. Δεν επιτυγχάνονται μεγάλα πράγματα με αυτόν τον τρόπο. Τα μεγάλα πράγματα έρχονται ως αποτέλεσμα δουλειάς που γίνεται σε βάθος τριών και τεσσάρων γενεών. Η αντίληψη ότι ο άνθρωπος ρίχνεται ολόγυμνος προς ένα μέλλον, σαν μια μπάλα κανονιού που εκσφενδονίζεται στο διάστημα, χωρίς ρίζες και βάσεις, χωρίς παρεθόν και ιστορία, και αυτοπροσδιορίζεται αποκλειστικά από τις πράξεις και τις επιλογές του, δεν με βρίσκει καθόλου σύμφωνο. Θεωρώ ότι είναι ένα υπαρξιστικό ολίσθημα.

## Τι δεν θα θυσιάζατε για την επιτυχία;

Τις αρχές μου. Την πίστη μου. Την αλήθεια. Την ελευθερία.



## ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Ο Σίμος Οικονομίδης ([www.ikonomidis.gr](http://www.ikonomidis.gr)) γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1971. Αποφοίτησε από τη Γερμανική Σχολή το 1989. Σπούδασε στο Τμήμα Φυσικής του ΑΠΘ. Ακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές (M.Sc.) στη Φυσική Ατμόσφαιρας και Περιβάλλοντος (ΑΠΘ, 1997-99).

Υπήρξε ενεργό μέλος της θεατρικής ομάδας του Τμήματος Φυσικής και συμμετείχε στη Διεθνή Πανεπιστημιάδα Θεάτρου της Καζαμπλάνκα (Μαρόκο, 1996).

Είναι εκπαιδευτής πολεμικών τεχνών και ιδρυτικό μέλος του Πανθεσσαλονίκειου Συλλόγου Suibukan ([www.suibukan.com](http://www.suibukan.com)) «για τη διατήρηση και την προώθηση των παραδοσιακών πολεμικών τεχνών της Οκινάβας».

Από το 1996 συνεργάζεται με την εταιρία ΠΛΑΝΗΤΑΡΙΟ Θεσσαλονίκης ([www.astronomy.gr](http://www.astronomy.gr)) ως μεταφραστής και επιμελητής βιβλίων αστρονομίας και τεχνικών χειριδίων. Τίτλοι που έχει μεταφράσει: NightWatch (2003), The Monthly Sky Guide (2004), The Universe and Beyond (Το Σύμπαν και Πέρα από Αυτό, 2004), Astrophotography (Αστροφωτογραφία, 2005), Visions of the Cosmos (Ματιές στο Σύμπαν, 2006).

Έχει κερδίσει τρία πρώτα βραβεία σε διαγωνισμούς διηγήματος (1995, 1997). Έχει γράψει το βιβλίο Έκλειψη για Όλους (αστρονομία, Εκδόσεις ΠΛΑΝΗΤΑΡΙΟ Θεσσαλονίκης, 2006). Στις αρχές του 2006 κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις Πλώρη το πρώτο του μυθιστόρημα, Το Χαμόγελο του Άβελ.

